

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Keijo Mustonen	Suomi.fi	14.05.2023 10:07:28 UTC+03:00
Tarja Ollanketo	Suomi.fi	11.05.2023 09:55:22 UTC+03:00
Janne Sirkka	Suomi.fi	11.05.2023 09:45:11 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (17 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä

ARVIOINTIKERTOMUS

VUODELTA 2022

Tarkastuslautakunta 9.5.2023

Sisällys

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA KÄSITTELY.....	3
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIONTI.....	4
3.1. Kuntayhtymän hallinto ja johtaminen	4
3.2. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta.....	6
3.3. Strategiset tavoitteet	7
3.4. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	9
3.5. Sitovat taloudelliset tavoitteet	13
4. INVESTOINNIT	14
5. HENKILÖSTÖ.....	15
6. ALIJÄÄMIEN KATTAMINEN	17
7. YHTEENVETO.....	17

1. LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2021-2025 seuraavat henkilöt:

jäsen

Keijo Mustonen, puheenjohtaja
Tarja Ollanketo, varapuheenjohtaja
Janne Sirkka

varajäsen

Pauli Nikula
Tanja Siuvatti
Risto Impola

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja KHT, JHT Eetu Rantakeisu.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 4.10.2021 arviointisuunnitelman vuosille 2021-2022. Tämän pohjalta on valmisteltu työohjelma vuodelle 2022. Työohjelman mukaisena painopistealueena oli koko kuntayhtymä, hoidon ja hoivan palvelujen kokonaisuus, perhe- ja psykososiaalisten palvelujen kokonaisuus sekä hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kuntayhtymään.

Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on kokoontunut yhteensä viisi kertaa, kuulut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja tutustunut mahdollisuuksien mukaan arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin.

Jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet kuntayhtymän tilintarkastajaksi BDO Auditor Oy:n vastuullisena tarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin ja lautakunnalle on vuoden aikana jätetty kaksi tilintarkastusraporttia.

Yhtymähallitus on hyväksynyt toimintakertomuksen 29.3.2023. Toimintakertomus on muun materiaalin ohella ollut arvioinnin perustana.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI JA KÄSITTELY

Arviointikertomus on käsitelty yhtymäkokouksessa 15.6.2022, jolloin yhtymäkokous on velvoittanut yhtymähallitusta antamaan vastineet arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin 31.10.2022 mennessä. Yhtymäkokous on merkinnyt hallituksen vastineen tiedoksi kokouksessaan 26.10.2022.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIONTI

Toiminnallisia tavoitteita on arvioitu tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman pohjalta. Arvioinnin painopistealueita ovat kuntayhtymä, hallinto, johtaminen, sisäinen valvonta, talouden seuranta ja hyvinvointialueuudistus. Palvelutuotannon alalta arviointi painottuu hoidon ja hoivan sekä perhe- ja psykososiaalisiin palveluihin.

3.1. Kuntayhtymän hallinto ja johtaminen

Jäsenkunnat Raahen, Siikajoki ja Pyhäjoki ovat päättäneet antaa 1.1.2011 lukien kuntayhtymän tehtäväksi ja vastuulle järjestää asukkailleen kaikki valtion kunnille lailla säätämät sosiaalitoimen tehtävät lukuun ottamatta varhaiskasvatus- ja alueen kunnat kuuluvat jäseninä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymään.

Hyvinvointikuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous. Kunkin jäsenkunnan hallitus nimeää yhtymäkokoukseen edustajat (Raahen 8, Siikajoki 3, Pyhäjoki 2 edustajaa). Yhtymäkokous valitsee yhtymähallituksen, joka vastaa kuntayhtymän hallinnosta ja talouden hoidosta soveltuvin osin Kuntalain 39 §:n tarkoittamalla tavalla. Valmistelu- ja yhteydenpitoelimenä kuntien ja kuntayhtymän välillä toimii omistajaohjausryhmä, johon kuuluvat jäsenkuntien kunnanjohtajat, yhtymähallituksen puheenjohtaja ja kuntayhtymän johtaja.

Kuntayhtymän palvelukokonaisuus käsittää hoidon ja hoivan palvelut, perhe- ja psykososiaaliset palvelut sekä terveydenhoidon ja sairaanhoidon palvelut.

Yhtymäkokous on kokoontunut kertomusvuonna kaksi kertaa ja käsitellyt 21 pykälää. Yhtymähallitus on kokoontunut 11 kertaa ja käsitellyt 150 pykälää.

Toiminnalliset ja taloudelliset sitovat tavoitteet määritellään koko kuntayhtymälle talousarviossa ja tulosalueille sekä tulosyksiköille talousarvion käyttösuunnitelmassa ja toimintaohjeessa, joihin sisältyy myös tulosalueiden ja yksiköiden sisäisen valvonnan suunnitelma. Tavoitteiden toteutumista sekä säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista arvioidaan vuositasolla kuntayhtymän toimintakertomuksessa ja tulosalueiden toimintakertomuksissa.

Osavuosiselvitykset on laadittu kolmannesvuosittain ja ne viedään jäsenkuntien valtuustoihin tiedoksi. Talouden ja toiminnan sekä tavoitteiden toteutumista arvioidaan yhtymähallituksen kokouksissa. Yhtymähallituksen esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan kuntayhtymän nettisivuilla. Kuntayhtymässä on talouden seurannassa kaikilla esimiehillä käytössä web-raportointijärjestelmä, josta saadaan päivittäin reaaliaikaista seurantatietoa.

Eduskunta hyväksyi 23.6.2021 hallituksen esityksen hyvinvointialueiden perustamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamisesta. Lait tulivat voimaan porrastetusti, 1.7.2021-1.1.2023. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023. Pohjois-Pohjanmaa muodosti yhden Suomen 21 hyvinvointialueesta. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle siirtyi noin 18 000 työntekijää, ja sen budjetti on yli 1,5 miljardia euroa vuonna 2023.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelun keskiössä oli pohjoispohjalainen ihminen. Väestö ikääntyy ja tarvitsee aiempaa enemmän palveluja. Samaan aikaan syntyvyys laskee ja huoltosuhde muuttuu. Hyvinvointialueella pyritään vastaamaan yhteiskunnan muutoksiin ja takaamaan toimivat ja laadukkaat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti. Painopistettä siirretään peruspalveluihin ja varhaiseen ongelmien ehkäisyyn.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän päätöksenteko on mahdollistanut pitkäjänteisen kehittämistyön, mikä on mahdollistanut palvelujen joustavan saatavuuden ja kustannustehokkaiden toimintamallien rakentamisen.

Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa myös, että loppuvuoden 2022 jäsenkuntalaskutuksen suhteen on talouden seurannan ja kunnille kommunikoinnin suhteen ollut epäselvyyksiä, joka johti yllättäviin laskutuksiin kunnilta.

Tarkastuslautakunta pitää erinomaisen hyvänä, että kuntayhtymä on valmistautunut toimintojen siirtämiseen hyvinvointialueelle huolella.

3.2. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Tilinpäätöksessä on tehty arvio merkittävimmistä riskeistä sekä kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.

Merkittävimpinä riskeinä on tunnistettu mm. toimitilariskit, tietoturva ja -ohjelmistoriskit, omaisuusriskit ja kasvava palvelutarve väestön ikääntyessä. Riskeihin on varauduttu mm. omavalvonnan, järjestelmien testauksen, lokitietojen seurannan, ohjeistusten ja erilaisin varautumiskeinoin. Vahinkoihin on varauduttu mm. vakuutuksin. Vakuutusten tarkistukset tehdään vuosittain. Turvallisuussuunnitelma sisältää keskeiset toimintaympäristön, toiminnan, toimitilojen ja henkilöstön turvallisuusriskit ja niihin varautumisen, turvallisuusjärjestelmät ja toimintasuunnitelman häiriötilanteissa. Pitkäaikaisia lainoja kuntayhtymään ei ole otettu vuoden 2009 jälkeen

Keskeinen työväline sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen lisäksi käyttösuunnitelma ja toimintaohje, jonka yhtymähallitus hyväksyy vuosittain. Se sisältää päätösoikeuksia ja ohjeistuksia sekä menettelytapoja mm. seuraavista asiakokonaisuuksista: henkilöstöhallinto, omaisuus- ja vastuuvakuutukset, hankinnat, vuokra- ja leasingosimukset, palveluiden ostot ja myynnit, tositteiden ja laskujen hyväksyminen, ostolaskujen käsittely ja kierto, sisäinen laskutus sekä kirjaaminen ja tiliöinti.

Vuonna 2022 on suoritettu sisäisen valvontaa mm. talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosyksikössä. Valvontakohteena on ollut tulosyksikön resurssointi ja valvontatoimenpiteinä tehtäväkuvien ajantasaisuus. Huoltopalveluyksikössä valvontakohteena oli koulutetun henkilöstön rekrytointi. Perhe- ja psykososiaalisten palveluiden tulosalueella valvontakohteena olivat henkilöstöresurssit, henkilöstön saatavuus ja henkilöstön hyvinvointi. Hoidon ja hoivan tulosalueella valvottavina kohteina olivat henkilöstön työkyky, henkilöstön saatavuus sekä henkilöstömitoitus. Terveysten- ja sairaanhoidon tulosalueella valvontakohteena olivat poissaolojen seuranta, HaiPron käyttö, käsihygienia, tarkoituksenmukainen muu suojaus sekä tilojen kunto. Poissaolojen seuranta on jatkuvaa esimiestyötä.

Tietoturvan osalta sisäistä valvontaa toteutettiin tulosyksiköissä ja tulosalueilla. Talous- ja hallintopalveluiden tulosyksikössä valvottavana kohteena oli potilas- ja asiakastietojärjestelmin omavalvontasuunnitelma. Tietoturvatyöryhmä ja tietohallinto seurasivat omavalvontasuunnitelman toteuttamista. Vastaavasti Terveysten- ja sairaanhoidon tulosalueella valvottavana kohteena oli tietoturva, tietosuoja ja varajärjestelmä. Valvontatoimenpiteinä toteutettiin Navisec-koulutus vuosittain, Loki-seuranta ja varajärjestelmä. Loki-seuranta on jatkuvaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisessä valvonnassa tulee erityisesti kiinnittää huomiota turvallisuustekijöihin sekä tietoturvan ja tietosuojan valvontaan sekä jatkuvaan järjestelmien kehittämiseen.

3.3. Strategiset tavoitteet

Strategisten tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu tilinpäätöksen kohdassa 4.1 Strategia ja tavoitteet.

Kuntayhtymän strategisia päämääriä ovat:

- lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi
- asiakas keskiöön
- hyvinvointia ja terveyttä edistävät asiakasprosessit
- osaava henkilöstö ja vetovoimainen työyhteisö
- taloudellisesti kestävä toiminta.

Strategisia tavoitteita on täsmennetty määrittelemällä suunnittelukauden 2022-2024 keskeiset toimintaa ohjaavat tavoitteet. Näitä oli kuusi kappaletta ja niistä oli johdettu vuoden 2022 tavoitteet, joita mitattiin yhteensä 45 mittarilla. Tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu seuraavassa taulukossa.

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
24 (53 %)	13 (29 %)	8 (18 %)	45

Tavoite	Tarkastuslautakunnan arvio
Oikea-aikaiset, arjessa pärjäämistä tukevat palvelut	Mittareista selkeästi on toteutunut hoitoon pääsy ja palvelujen saatavuus laatusuosituksen mukaan 100 %:sti. Myös palvelujen monituottajuus toteutui suunnitellusti mm. palvelusetelin käytön kasvuun liittyvät prosessit on käyty läpi tuottajatahojen kanssa. ITE-itsearviointin kehittämistä jatkettiin, mutta uutta ITE-arviointia ei tehty. RAI-laatuindikaattori on käytössä ja hyvä laadun tavoitteet määritettiin. HaiPro-ilmoitusten määrä ja käsittelyprosessi toteutui yhdenmukaisesti kaikissa prosesseissa.
Hyvinvointia ja terveyttä edistävät palveluprosessit asiakkaan omaa vastuuta ja omahoitoa korostaen sekä teknologiaa ja sähköisiä palveluja hyödyntäen	Mittareista ovat toteutuneet sähköisten palvelujen käyttöön liittyvät tavoitteet. Hyvinvointiin ja terveyden edistäminen osana asiakaskontakteja on toteutunut osittain. Hyvinvointiin ja terveyden edistämisen puheeksi ottaminen ei toteutunut kaikissa asiakaskontakteissa, kun samalla väestön hyvinvointia ja terveydentilaa seurataan mittarein ja havainnot otetaan osaksi palvelujen kehittämistä. Sähköisten kanavien mm. NeuvoRassin käyttö on lisääntynyt. Positiivista kehitystä on tapahtunut hyvinvointi-indikaattorin mukaan nuoristyöttömyyden kehityksessä (toimintakertomus s. 26). POPsoten-hankeet etä- ja digipalvelujen kehitystyön hyödyntämisessä etävastaanottopalvelujen käyttömäärän kasvu ei toteutunut kaikilta osin.

Arjessa pärjäämisen tukeminen	Tavoitteen yksikään viidestä mittarista ei toteutunut. Kotona asuvien (ikäihmisten) määrä sekä arjen turvallisuus ja sujuvuus ovat tavoitteiden mukaisesti jäi toteutumatta samoin kuin kuntien kanssa tehtävä yhteistyö asumisen ja arjessa pärjäämisen kehittämiseksi mm. yhteisöasumisen lisääminen. Lapset puheeksi -toimintamallin mukaiset keskustelut eivät toteutuneet kattavasti. Lastensuojelussa ei otettu käyttöön yhtään systeemistä toimintamallia.
Asiakastarpeeseen perustuva työpanoksen kohdentaminen ja osaamisen vahvistaminen	Kuudesta tavoitteesta toteutui asiakaslähtöinen ja osaamisperusteisen työvuorosuunnittelun käyttöönotto osastohoidossa ja päivystyksessä. Sairauspoissaolojen määrä (20,5) ei alittanut tavoitetta 18 pv/henkilö. Kehitys on ollut negatiivinen. Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2022. Vuonna 2022 tehtiin myös perhe- ja psykososiaalisen palvelun tulosalueella terveystarkastus, jonka tavoitteena oli tukea erityisesti yksilöitä, joilla on ennakko- ja työkykyriskejä (tule-vaivat, ylipaino, mielialahaasteet). Käytössä on varhaisen välittämisen malli.
Vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantuminen	Yksikköhinnat ovat keskitasoa ja asukaskoh- taisen kustannukset edullisimpien joukossa, mikä on positiivista.
Reagoiminen poikkeusoloihin	Viestinnän ajantasaisuus, aktiivisuus ja kattavuus toteutui. Poikkeusolot ovat lisänneet ihmisten tietoisuutta erilaisista palvelukanavista. Häiriötilanteisiin reagoitiin ja palvelujen saatavuus turvattiin tarvittavilta osin ja riittävä resurssi pandemian hoitoon.
Hallitun ja sujuvan muutoksen turvaaminen	Kaikki kolme asetettua tavoitetta toteutuivat. Hyvinvointialueen valmistelutyössä toimintoja muokattiin hyvinvointialueen malleja vastaavaksi toiminnan häiriöttömän siirtymisen turvaamiseksi. Viestintä ja hyvien käytänteiden esitleminen toteutui tavoitteen mukaisesti.
Hyvinvointikuntayhtymän ja sen sairaalan mahdollisuuksien ja resurssien täysmittainen hyödyntäminen hyvinvointialueella	Erikoispalvelujen ja osaamiskeskittymien rakentaminen tulevaa palvelutuotantoa varten ei toteutunut. Resurssien ja mahdollisuuksien esiintuonti toteutui viestinnässä sekä viranhaltijavalistelussa ja päättäjien keskusteluisa.

Kuntayhtymän toimintaympäristöön vaikuttaa olennaisesti jäsenkuntien talous, joka ei ole poikkeuksellisista vuosista 2021-2022 huolimatta vahva. Kumulatiivinen ylijäämä kasvoi kaikissa kunnissa. Haasteita tuo myös supistuva väes-

tö (-376 vuonna 2022). Työllisyystilanne heikkeni hiukan edellisvuodesta. Työtömyysaste nousi 0,7 %-yksikköä.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan strategiset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Tarkastuslautakunta korostaa, että koronapandemian vaikutukset voivat aiheuttaa lisääntyntä palvelukysyntää edelleen kaikissa ikäryhmissä, eikä ainoastaan hoitovelan muodossa.

3.4. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman mukaisesti yhtenä arvioinnin kohteena olivat perhe- ja psykososiaalisten sekä hoidon ja hoivan palveluiden toiminta kokonaisuutena.

Perhe- ja psykososiaaliset palvelut

Perhe- ja psykososiaalinen tulosalue toimii asiakaslähtöisesti ja ammatillisesti aikuis- ja perhesosiaalityön, neuvolapalvelujen, vammaispalvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen tulosityksikköjen toimintojen kautta ja avulla yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Suunnittelukauden 2022-2024 toimintaa ohjaavat tavoitteet:

1. Oikea-aikaiset ja asiakaslähtöiset arjessa pärjäämistä tukevat palvelut
2. Joustava palvelurakenne ja toimivat palveluprosessit, koulutettu ja ammattitaitoinen henkilöstö
3. Työskentelytavat ja toimintamuodot tukevat kotona pärjäämistä, ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tuen toimintaperiaatteita
4. Panostetaan matalan kynnyksen toimintojen ja palveluiden sekä sähköisten palvelujen kehittämistyöhön
5. Toiminta on taloudellista ja kustannukset ovat vertailukelpoisia Pohjois-Pohjanmaan muihin kuntiin ja Maisema-mallin verrokkialueisiin verrattuna.

Talousarviovuodelle 2022 asetettiin seitsemän strategiasta johdettua tavoitetta ja niistä on johdettu vuoden 2022 tavoitteet, joita mitattiin yhteensä 24 mittarilla. Tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu seuraavassa taulukossa.

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
15 (63 %)	7 (29 %)	2 (8 %)	24

Asiakkaiden arjessa pärjäämistä tuetaan kehittämällä yhteisiä moniammatillisia asiakaslähtöisiä, vaikuttavia ja omahoitoa tukevia palveluja.	Kaikki kolme tavoitetta toteutuivat tavoitetason mukaisesti. Palveluohjaus toimii, nettirasia käytetään kaikissa ulosyksiköissä ja X-akseli sähköinen ilmoittautuminen on käytössä.
Perhesosiaalityön palvelujen monimuotoisuus ja verkostoyhteistyön vahvistaminen perhekeskus-toimintamallin mukaisesti	Tavoitteista kuusi toteutui tavoitetason mukaisesti ja kolme pääosin. Palveluja järjestettiin perhekeskusmallin mukaisesti ja lapsiperheiden palveluohjaus oli toimivaa. Lastensuojelussa systeeminen työote toteutui pääosin.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelut perustuvat yksittäiseen palvelutarpeen arvioon ja/tai yksilölliseen moniammatillisen työryhmän laatimaan kuntoutussuunnitelmaan, ja tässä yhteydessä arvioidaan ja koordinoidaan mahdolliset ostopalvelut Etävastaanoton kehittäminen	Tavoitteista kaksi toteutui tavoitteen mukaisesti ja tavoite mielenterveys- ja päihdepalvelujen kuntoutusasiakkaille on tehty lain edellyttämä palvelutarpeen arvio ja/tai kuntoutussuunnitelma, toteutui osittain. Kuntoutuspalvelut ja etävastaanotto 15 %:n volyymillä toteutuivat suunnitellusti.
Pitkäaikaistyöttömien työllistymisedistymisten lisääntyminen Raahen seutukunnan työllisyyden kuntakoikeiluhankkeen tukeminen tekemällä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa Kuntouttavan työtoiminnan prosessin kokonaisvaltainen tarkastelu ja uudelleen organisointi	Kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelmat ja arvioinnit on tehty. Työllisyystoimikunnissa on käsitelty kuntakoikeiluasioita. Kuntien työllisyysstrategioiden toteuttamiseen on osallistuttu ja vaikutettu. Kuntouttavan työtoiminta siirtyi kuntiin. Toimintoja muokatessa on huomioitu soteuudistuksen vaikutukset kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen.
Tulosalueen strategiat. Lasten ja perheiden toimiva arki sekä mielenterveys- ja päihdestrategiat sekä kotouttaminen.	Tavoitteet kumpikaan kahdesta mittareista ei toteutunut. Päivitetyin 2019-2022 strategian toimeenpano ei toteutunut eikä myöskään tavoite strategian päivittämisestä ja uudistamisesta vastaamaan ajan haasteita toteutunut.
Hoidonporrastusten ja asiakaslähtöisyyden edelleen kehittäminen tulosalueen eri sektorien välillä sekä muiden tulosalueiden kanssa	Palvelun tavoitettavuuden tavoite, asiakas saa ajan asetuksen mukaan ja oikeaan aikaan, toteutui pääsääntöisesti. Asiakkaan ohjaus ja neuvonta sekä palvelu- ja hoitosuunnitelmat toteutuivat. Jonojen purku ja hoitonojien minimointi eivät toteutuneet kaikilta osin.
Hyvinvointi- ja kehityskeskustelujen käyminen henkilöstön kanssa.	Kehityskeskustelujen käynti ei toteutunut kaikilta osin.

Perhe- ja psykososiaalisten palveluiden tulosalueen toimintatuotot ja -kulut olivat 37,9 milj. euroa. Palvelujen ostot ylittivät talousarvion 5,1 milj. eurolla, kun henkilöstökulut alittivat talousarvion 3,8 milj. eurolla.

Sosiaalipalvelujen osalta palvelujen tarpeen kasvu näkyi erityisesti perheiden tilanteissa. Näiden osalta on selvästi nähtävissä poikkeusvuosien heijastevaikutukset. Erityisesti lasten ja nuorten oireilu on laajaa ja monimuotoista. Palvelutarve näkyy ja valitettavasti se myös selvästi kasvaa koko ajan. Lapsiperheiden palveluissa kotipalvelun ja ennaltaehkäisevän perhetyön asiakasmäärät on kasva-

neet ja painopisteen siirtymistä lastensuojelun korjaavista palveluista ennalta-ehkäiseviin palveluihin on saatu vahvistettua. Lastensuojelussa sijoitettujen lasten kohdalla painopisteen siirtäminen laitoshoidosta perhehoitoon onnistui tavoitteen mukaisesti.

Hoidon ja hoivan palvelut

Hoidon ja hoivan palvelujen tehtävänä on turvata mahdollisimman terve ja toimintakykyinen ikääntyminen sekä laadukkaat ja vaikuttavat palvelut ja hoito niitä tarvitseville. Toiminnan tarkoituksena on toimivan arjen turvaaminen järjestämällä asiakkaiden palvelut voimavaralähtöistä toimintakykyä tukevaa työskentelyotetta noudattaen.

Talousarviovuodelle 2022 asetettiin viisi strategiasta johdettua tavoitetta ja niistä on johdettu vuoden 2022 tavoitteet, joita mitattiin yhteensä 56 mittarilla. Tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu seuraavassa taulukossa.

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Yhteensä
50 (89 %)	2 (4 %)	4 (7 %)	56

Turvataan yhdessä mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä	Säännöllinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa ei toteutunut (tavoite 2 x/vuosi). Yksi tapaaminen toteutui. Aikuisneuvolatoiminta toteutui suunnitellusti. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit 78-vuotta täyttävälle ei-palveluiden piirissä (tavoite 95 %) toteutui osittain. Yksityisten palvelutuottajien määrä on kasvanut kolmella.
Asiakastarpeet- ja palveluohjaus keskiöön: asiakastarpeista lähtevän palveluohjauksen kehittäminen	Tavoitteen mittarit toteutuivat suunnitellusti. Palvelukuvaukset ja palveluprosessien kehittäminen toteutettiin. Palveluohjauskriteereitä sovellettiin kaikkiin hyvinvointikuntayhtymän asiakkaisiin. SAS-palveluohjaaja aloitti työnsä maaliskuussa. Palvelutarve arvioitiin RAI-mittarin avulla kaikissa ikäihmisten asiakasryhmissä. Hyvinvointipiste NeuvoRassitoiminta vakiintui. Sähköinen palvelutuottajaverkosto on käytössä kaikissa ikäihmisten ostopalveluissa.
Laadulla on tekijänsä	Välittömän asiakastyön tavoite 60 % toteutui. Sisäisen sijaisjärjestelmän tueksi hankittiin sähköinen järjestelmä, jonka avulla sisäiset sijaiset kiinnitettiin yksiköihin. Kummatin kotihoiton tiimi sai positiivista julkisuutta THL:n toteuttaman kansallisen asiakaskyselystä. Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin järjestämällä työhyvinvointia tukevia koulutuksia (muutostuki) ja luentoja (tth työpsykologi) sekä työyksiköille että esimiehille. Sairauspoissaolojen määrä 20,5 pv/hlö (18,2 pv/hlö v. 2021) ei ole pienentynyt tavoitteen mukaises-

	ti. HaiPro-ilmoitukset käsiteltiin yksiköissä palveluesimiesten johdolla. Turvallisuuspuutteisiin puututtu henkilöstön koulutuksella ja kehittämällä toimintatapoja.
Ikäystävällinen palvelujen rakenne	Omaishoidon piirissä oli v. 2022 Raahessa 171, Siikajoella 30 ja Pyhäjoella 30 omaishoidettavaa. Perhehoidon asiakkaita oli kaksi ja hoitopäiviä 54. Omaishoidon peittävyys on pysynyt 5 %:ssa. Säännöllinen kotihoito 16,8 % (2021) ympärivuorokautinen 7,2 % (2021). Vuoden 2022 tiedot eivät ole käytettävissä. Tavoitteena kotihoidon piirissä 14 % ja ympärivuorokautisessa hoidossa 6-8 %. Mäkelänrinteen palvelukeskuksen uudisrakennushanke käynnistyi aikataulussa. Raahessa yksi uusi perhehoitaja aloitti toiminnan järjestämällä lyhytaikaista perhehoitoa kotonaan. Uusi perhehoidon valmennus alkoi marraskuussa ja siihen osallistui yhdeksän uutta perhehoitajaa.
Teknologiasta kaikki irti Strateginen riski- Itsemääräämisoikeus ei toteudu Palvelutarpeeseen ja toimintaympäristöön liittyvät riskit Toimintariskit Atk-ohjelmien toimintahäiriöt Henkilöriskit Henkilöstön työkyky Henkilöstön saatavuus Toimitilariskit	Etähoidon VideoVisit-järjestelmä ja lääkehoidon Evondos-lääkeautomaatti käytössä soveltuvilla asiakkaille. Sähköinen oven avaus ja turvajärjestelmät käytössä. 58 % hoidon ja hoivan asiakkaista osallistui hoito- ja palvelusuunnitelman laatimiseen. Asiakkaille nimettiin omaishoitajat. Liikkumista rajoittavien välineiden käyttö on pysynyt ennallaan 22 % (koko Suomi 16 %). Ei aktiviteetteja saavien asiakkaiden määrä on laskenut 60 prosentista 57 % Uuden kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto aloitettiin keväällä ja vuoden loppuun mennessä järjestelmä oli käytössä Raahen kotihoidossa. Kotihoidon Hilikka-järjestelmästä otettiin asiakaslistaukset. Asiakkaiden lääkitystiedot säilytetään myös paperisena. Varhaisen välittämisen keskusteluja käytiin aktiivisesti. Korvaava työ pyrittiin järjestämään tarvittaessa myös yhteistyössä toisten tulosalueitten kanssa. Työtehtäviä räätälöitiin tukemaan työkykyä. Kaikkiin avoimiin tehtäviin ei saatu panostuksista huolimatta rekrytoitua työntekijöitä. Sijaispooliin saatiin uusi työntekijä vammaispalveluyksiköihin. Vuokranantajien kanssa säännölliset tilakatselmuksot eivät toteutuneet. Suunnitellut kiinteistörakennushankkeet ovat käynnissä.

Hoidon ja hoivan kokonaisuus ylitti talousarvion 2,0 milj. eurolla. Tehostettu asumispalvelu ylitti talousarvion kokonaisuutena n. 1,1 milj. euroa. Tähän vaikuttivat asiakkaiden ateriakompensaatio (n. 0,2 milj. euroa), vuokrien korotukset (0,64 milj. euroa) ja vuokratyövoiman käyttö (filippiiniläiset 0,35 milj. euroa). Asiakaspaiikkoja ostettiin aikaisempaa enemmän yksityisiltä palveluntuottajilta ympäristökunnista. Lyhytaikais- ja akuuttihoiton talousarvio ylittyi n. 0,5 M€, joka johtui koronapandemia eristyspotilaiden hoidosta ja vaikutti myös siihen, että hoitopäiviä toteutui suunniteltua vähemmän (94,3 %).

3.5. Sitovat taloudelliset tavoitteet

Jäsenkuntien valtuustoihin nähden yhtymähallitusta sitoo talousarvion Maisema -kokoomataulukon nettomenot yhteensä, kuntayhtymän tulosalueiden tavoitteet sekä rahoitusosan lainakannan muutos ja investointimenot yhteensä. Seuraavassa taulukossa on esitetty yhteenveto sitovien erien toteutumisesta.

Talousarvion toteutuminen	2021	2022	TA2022	Tot.aste	muutos
Jäsenkuntien maksuosuudet	121 846	132 697	128 495	103,3 %	8,9 %
Investoinnit	1 177	2 055	2 032	101,1 %	74,6 %
Lainakannan muutos	2 370	-3 500	2 870		

Nettomenot (jäsenkuntien kustannusosuudet) ylittyivät 4,2 milj. euroa, lainakanta väheni 0,6 milj. euroa ja alitti talousarviossa sallitun kasvun (3,5 milj. euroa) ja investoinnit alittuivat noin 23.000 eurolla.

Talousarviosuosituksen mukaiset tulos- ja rahoituslaskelman tunnuslukutavoitteet toteutuivat muuten, mutta vuosikatteen osuus poistoista alittui niukasti. Taloudellisesti vuosi toteutui tavoitteiden mukaan.

Tuloslaskelmaosan menot ylittyivät kaikkiaan 4,8 milj. euroa, 3,3 %. Euromääräisesti ylittyivät eniten palvelujen ostot (4,1 milj. euroa, tot. aste 105,1 %). Palvelujen ostoissa kasvua edellisvuodesta oli yhteensä 4,7 milj. euroa eli 5,9 % edellisvuodesta. Erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen ostot vähenivät 1,8 % ja olivat yhteensä 35,4 milj. euroa. Palvelusetelikulut olivat 1,3 milj. euroa ja muut asiakaspalvelujen ostot 15,0 milj. euroa. Muut palveluostot olivat yhteensä 21,5 milj. euroa, jossa kasvua 2,9 % edellisvuodesta. Merkittävin kasvu oli ostetun hoitohenkilökunnan palveluissa 0,84 milj. euroa.

Tuloslaskelman tuotot ylittyivät 5,1 milj. euroa (103,5 %). Jäsenkuntien maksuosuudet kasvoivat edellisvuodesta 8,9 % ja niiden osuus toimintatuotoista oli 88,2 %. Suurin tuottojen ylitys oli tuet ja avustukset tuloryhmässä 2,0 milj. euroa (tot. aste yli 10-kertainen). Tuet ja avustukset vähenivät vuodesta 2022 yhteensä 3,2 milj. euroa. Muita suuria poikkeamia olivat myyntituottojen arvioitua pienempi toteutuma (2,5 milj. euroa, 98,1 %).

Kuntien maksuosuuksien suurin ylitys oli perhepalveluissa (120,6 %, 2,4 milj. euroa), jotka kasvoivat toiseksi eniten, 13,3 %. Suurin euromääräinen kasvu oli hoito- ja hoivapalveluissa 2,3 milj. euroa ja kasvua 14,8 %. Suurin euromääräinen alitus toteutui erikoissairaanhoidon ostopalveluissa (2,3 milj. euroa, 94,0 %) ja prosentuaalinen alitus aikuissosiaalityössä (85,3 %, 233.000 euroa).

Toimintakate vahvistui 0,36 milj. euroa (21,9 %). Ilman jäsenkuntien maksuosuuksia toimintakate heikkeni 6,9 milj. euroa, 5,7 %. Kuntien keskimääräinen toimintakate heikkeni ennakkotietojen mukaan 7,4 %, joten kuntayhtymän omien toimenpiteiden vaikutus talouskehitykseen oli keskimääräistä pienempää.

Toimintakatteeseen vaikuttavista tekijöistä toimintakulut kasvoivat 5,1 % (edellisenä vuonna 4,8 %). Kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat ennakkotietojen mukaan edellisvuodesta 5,0 %, joten kulujen kasvu oli keskimääräistä tasoa.

Toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta 7,6 milj. euroa (5,3 %). Suurimmat muutokset olivat tuet ja avustukset tuloryhmässä 2,2 milj. euroa, jossa vähennystä edellisvuodesta 3,2 milj. euroa, josta koronatuen osuus on 2,4 milj. euroa ja hankeavustusten vähenemisen osuutta 0,7 milj. euroa. Jäsenkuntien maksosuudet kasvoivat 10,9 milj. euroa, 8,9 %.

Tarkastuslautakunta arvioi, että taloudelliset tavoitteet saavutettiin. Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa, että henkilöstön saatavuusongelmat ovat lisänneet kustannuksia kalliiden ostopalveluiden muodossa.

4. INVESTOINNIT

Investointien kokonaiskustannukset olivat 1,5 milj. euroa netto vuonna 2022. Investointibudjetti oli 2,03 milj. euroa. Myöhemmin yhtymähallitus hyväksyi vuoden 2022 käyttösuunnitelman yhteydessä hankekohtaisen investointiohjelman, jota tarkistettiin ja muutettiin yhtymähallituksen päätöksellä (21.12.2022, § 147). Investointibudjetin kokonaissumma ei muuttunut vaan määrärahasiirtoja tehtiin hankeryhmien sisällä.

Rakennuksiin kohdistuvat investoinnit vuonna olivat yhteensä 1,45 milj. euroa ja kiinteisiin rakenteisiin yhteensä 265.000 euroa.

Vuoden 2022 merkittävin investointihanke kohdistui Gellmanin sairaalan H-rakennukseen, jonka peruskorjauksen 2. vaihe valmistui loppuvuodesta 2022. Vuoden 2022 alussa asennettiin vainajien säilytys- ja kylmiötiloihin neljäpaikkainen kylmiö sekä ravintokeskukseen rakennettiin uusi läpiantokylmiö kotipalveluaterioiden kylmäkuljetuksiin. Aurinkosähköjärjestelmän rakentaminen valmistui vuoden 2022 aikana. Sairaala- ja terveyskeskusrakennusten katoille asennettiin neljä erillistä aurinkovoimalaa.

Pyhäjoen ja Siikajoen kunnat lunastivat kuntiensa alueella olevat kuntayhtymän osittain tai kokonaan omistamat kiinteistöt tasearvoilla, mikä kirjautui investointiosan rakennuksien hankeryhmään tulona 520.181 euroa

Koneisiin ja laitteisiin kohdistuvia investointeja toteutettiin 231.000 eurolla. Sisätautien poliklinikalle hankittiin Skooppien pesukone ja kirurgian poliklinikalle Diffuusiokapasiteetti tutkimuslaite. Hammashoitolaan hankittiin hammashoitoyksikkö ja kaapisto. Lisäksi kuljetuspalveluihin hankittiin 8 hengen henkilökuljetuspikkubussi. Tietohallinnon investointikustannukset olivat yhteensä 94.000 euroa, Lifecare vuosijulkaisu 21 version käyttöönotosta luovutettiin hyvinvointialueen ict-palvelujen ja tietohallinnon valmistelun tekemän linjauksen mukaisesti.

Investointien bruttomenot ylittivät talousarvion ainoastaan 22.000 eurolla, kun vastaavasti nettomenot alittuivat 530.000 eurolla.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että investointihankkeet ovat toteutuneet suunnitellusti ja aurinkovoimalat on otettu käyttöön.

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstön kokonaismäärä oli 1036. Henkilöstön määrä vähentyi 10 henkilöllä (edellisenä vuonna 67 henkilöllä). Vähentyminen kohdistui pääosin hallinto- ja tukipalveluihin palveluihin (8) sekä terveyden ja perhe- ja psykososiaalisen palveluihin (5). Henkilöstön määrä lisääntyi hoidon ja hoivan palveluissa (3).

Henkilöstökulut olivat yhteensä 48,448 milj. euroa ja supistuivat edellisvuodesta 0,95 milj. euroa. Palkat ja palkkiot vähenivät 1,4 % ja suurimman toiminnan muutokset (sihteeripalvelut Monetra ja Maininki/Merilokki) eliminoituna kasvoivat 0,5 %.

Vuonna 2022 sairauspoissaoloja (työkyvyttömyyspäiviä) henkilöä kohti oli toimintakertomuksen mukaan 20,5 (edellisenä vuonna 18,2). Sairauspoissaolojen kustannukset olivat 7,4 milj. euroa. **Tarkastuslautakunta esittää huolensa myös sairauspoissaolojen kustannusvaikutuksiin. Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut edellisvuodesta merkittävästi, vaikka työkykyjohtamisen tukemista lisättiin. Merkittävimmin sairauspoissaolopäivät lisääntyivät perhe- ja psykososiaalisten sekä hoidon ja hoivan palveluissa.**

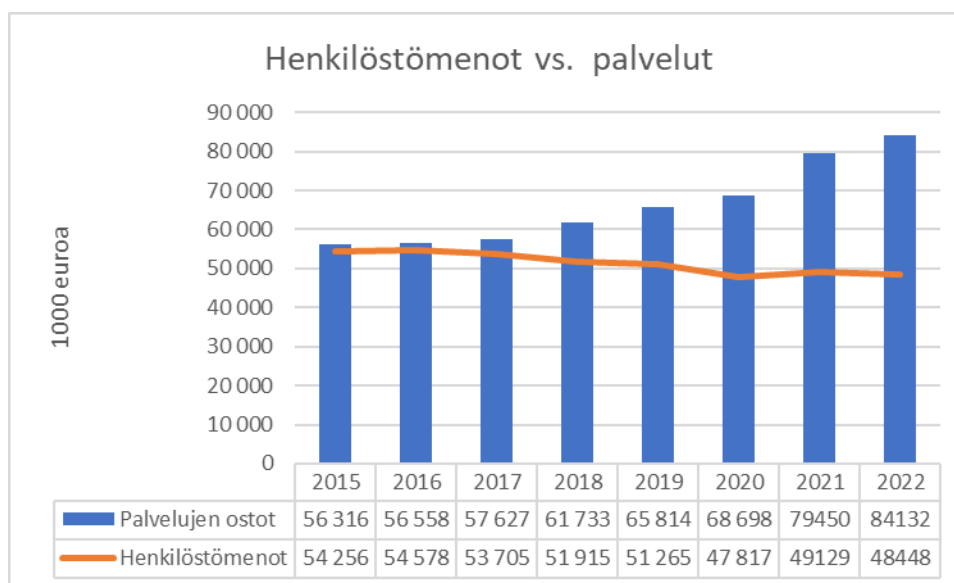
Kuntayhtymässä on käytössä varhaisen välittämisen malli. Mallin mukaiset keskustelut käydään kaikille työntekijöille, joilla on yli 15 päivää sairauspoissaoloja tai esimiehellä on huoli työntekijät työkyvystä tai jaksamisesta.

Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2022. Vuonna 2022 toteutettiin perhe- ja psykososiaalisen palvelun tulosalueella terveystarkastus, jonka tavoitteena oli tukea erityisesti yksilöitä, joilla on ennakoivia työkykyriskejä (tule-vaivat, ylipaino, mielialahaasteet).

Tarkastuslautakunnan arvioinnissa nousi edellisten vuosien tapaan esille henkilöstön saatavuusongelmat. Hoitohenkilökunnan (lähi- ja sairaanhoitaja) lisäkoulutukset ovat käynnistyneet, josta odotetaan ko. sektorille helpotusta. Toimintakertomuksen mukaan ostetut lääkäripalvelut ovat kasvaneet 0,612 milj. euroa eli 14,6 % edellisvuodesta. (25 % v. 2021, 7 % v. 2020, 27 % v. 2019 ja v. 2018 kasvu oli 40 % 0,7 M€). Lautakunnan näkemyksen mukaan henkilöstön saatavuusongelmat ovat kasvattaneet toimintakuluja kalliiden ostopalveluiden muodossa.

Ennakoitu eläkepoistuma on lähivuosina keskimäärin 25 henkilöä vuodessa. Henkilöstön keski-ikä on 45,5 vuotta (45,5 v. 2021) ja vanhuuseläkkeelle jäädään keskimäärin 64,1 vuoden iässä.

Suhteessa palvelujen ostoihin henkilöstökulut ovat kehittyneet seuraavasti:

Henkilöstömenot ovat vähentyneet vuodesta 2015 yhteensä 5,8 milj. euroa, kun vastaavasti palvelujen ostot ovat kasvaneet 27,8 milj. euroa.

Kuntayhtymä on laatinut erillisen henkilöstötilinpäätöksen. Henkilöstöä koskevat raportit laaditaan kuukausittain. Vuoden kuluessa esimies ja työntekijä käyvät läpi mm. seuraavat osa-alueet; tavoitteiden asettaminen, henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi, osaamiskartoitus, ura - ja seuraajasuunnittelu, kirjallinen tehtäväkuvaus ja kehityskeskustelu.

Vuonna 2022 yhteistyötoimikunta kokoontui kymmenen (10) kertaa käsittelemään yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvia asioita, joista merkittävimpänä Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän henkilöstön siirtyminen liikkeenluovutuksen periaatteella Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen henkilöstöksi 1.1.2023 alkaen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaoloissa on tapahtunut huolestuttava kehityssuunnan muutos. Kuntayhtymän sairauspoissaolojen määrä on huomattavasti (16,7 pv/hlö v. 2021) suurempi kuin kunta-alalla keskimäärin.

6. ALIJÄÄMIEN KATTAMINEN

Kuntalain muutoksen myötä alijäämien kattamisvelvollisuus on laajentunut koskemaan myös kuntayhtymiä. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymällä ei ole katettavia alijäämiä, sillä kertyneitä ylijäämiä on tilinpäätöksen mukaan 1,9 milj. euroa.

7. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan toiminta on ollut kokonaisuutena tavoitteiden mukaista. Järjestämisvastuun piiriin kuuluva perustehtävä toteutettiin hyvin, vaikka erityisenä haasteena oli hoitohenkilöstön saatavuuden haasteet erityisesti hoivan ja hoidon palveluissa, mutta myös vammaispalveluissa. Koronavirusepidemian pitkittymisestä ja hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelutyöstä huolimatta tavoitevolyymit toteutuivat pääosin hyvin. **Arviointikertomuksessa on lihavoituna esitetty asioita, joita lautakunta haluaa erityisesti korostaa.**

Lautakunta esittää kiitoksensa henkilökunnalle hyvästä yhteistyöstä ja työstä alueen asukkaiden hyväksi sekä toivottaa onnea ja menestystä hyvinvointialueen tehtäviin.

Raahessa 9. toukokuuta 2023

Keijo Mustonen
puheenjohtaja

Tarja Ollanketo
varapuheenjohtaja

Janne Sirkka
jäsen